

Colofon

MK Publishing
Fokkerstraat 39, 3905 KV Veenendaal
Telefoon: (0318) 52 42 92
E-mail: info@mkpublishing.nl
Internet: www.mkpublishing.nl

Omslag: Inkijk in een planetaire kast
[bron: De Graaf aandrijvingen B.V.]

Deze Technische Leergang is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onderstaande bedrijven.

Met dank aan:

ABI B.V.	www.abi.nl
Apex Dynamics B.V.	www.apexdyna.nl
Bakker & CO B.V.	www.bakker-co.com
Brevini Group Benelux	www.brevini.nl
De Graaf aandrijvingen B.V.	www.degraaf-aandrijvingen.nl
Elsto Drives & Controls	www.elsto.eu
WEG Benelux N.V.	www.weg.net/nl

Delta Press is een merknaam van MK Publishing

Eerste druk: 2016
© MK Publishing, Veenendaal
ISBN 978-94-6271-092-4

Samengesteld door Ing. R. van den Brink

Dit werk, en al zijn delen inbegrepen, is auteursrechtelijk beschermd. Ieder gebruik buiten de beperkte mogelijkheden die de auteurswet toelaat, is zonder toestemming van de uitgever ontoelaatbaar, illegaal en dus strafbaar.

De auteur/uitgever kan, ondanks de maximale inspanning om een uitstekend boekwerk samen te stellen, geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten in deze Technische leergang noch voor de gevolgen ervan.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Inhoud

Tandwielkasten	7	5	Rechte en haakse planetaire tandwielkasten	39
1 De aandrijfketen	9	5.1	Inleiding	39
1.1 Inleiding	9	5.2	Het planetaire tandwielstelsel	40
1.2 Hoofddeling aandrijfketen	9	5.3	Combinaties van planetaire tandwielstelsels	42
1.3 Natuurkundige begrippen	10	5.4	Uitvoeringen en technische details van een planetaire tandwielkast	43
1.4 Arbeid	11	5.5	Planetaire opsteektandwielkast met torsie-arm	46
1.5 Vermogen	11	5.6	Lamellenrem	47
1.6 Koppel	11	5.7	Toepassingen van planetaire tandwielkasten	48
1.7 Verband tussen mechanisch vermogen, koppel en toerental	12	6 Wormkasten	51	
1.8 De vier kwadranten van een aandrijving	13	6.1	Inleiding	51
1.9 De rol van de tandwielkast in de aandrijfketen	14	6.2	Opbouw en werking	52
2 Tandwieloverbrengingen	17	7 Motorreductoren	55	
2.1 Inleiding	17	7.1	Inleiding	55
2.2 Principe tandwieloverbrenging	17	7.2	Opbouw en werking	55
2.3 Overbrengverhouding i en toerental n	17	8 Overige tandwielkasten	57	
2.4 Overbrengverhouding i en koppel T	18	8.1	Inleiding	57
2.5 Evolvente vertanding	19	8.2	Cycloïde overbrenging	57
2.6 In elkaar grijpen van tandwielen, de drukhoek en de ingrijpweg	22	8.3	Harmonic drive	58
2.7 Het aantal tanden en de overbrengverhouding i in relatie tot het slijtagepatroon	24	9 Smering van tandwielkasten	61	
3 Tandwielkasten, rechte en haakse overbrengingen	27	9.1	Inleiding	61
3.1 Inleiding	27	9.2	Smering algemeen	61
3.2 Functie van de behuizing of kast	27	9.3	Smeren van tandwielen	63
3.3 Rechte en haakse overbrenging	27	9.4	Smeermiddelen voor tandwielkasten	64
3.4 Soorten haakse tandwieloverbrengingen	28	9.5	Smeersystemen voor tandwielkasten	67
4 Rechte en haakse vlakke tandwielkasten	33	9.6	Pitting	68
4.1 Inleiding	33			

10	Techniek, onderhoud, montage en inbedrijfstelling van tandwielkasten	71
10.1	Onderhoudsstrategieën en onderhoudsmanagement	71
10.2	ToestandsAfhankelijk Onderhoud (TAO)	71
10.3	Lagers	72
10.4	Rendement	74
10.5	Koeling en verwarming	74
10.6	Afdichtingen	76
10.7	Onderhoud aan afdichtingen	77
10.8	Behuizing	77
10.9	Onderhoud van tandwielkast en smeermiddel	80
10.10	Vervangen van het smeermiddel	80
10.11	Montage	82
10.12	Machinerichtlijn en ATEX	86
10.13	ATEX	86
10.14	In bedrijfstellen	86
11	Selectie van tandwielkasten	89
11.1	Type tandwielkast	89
11.2	Koppel, toerental en vermogen	90
11.3	Principe van tandwielkastselectie	90
11.4	Selectie kleine tandwielkasten i.r.t. rendement	94
11.5	Koppelingen	94

Tandwielkasten

Elke aandrijving bestaat uit een keten van componenten met elk een specifieke functie. Aan het einde van de aandrijfketen zit de last die moet worden aangedreven, aan het begin de energiebron die de benodigde energie levert. Als energiebron wordt in het algemeen gebruik gemaakt van elektromotoren en verbrandingsmotoren. Een elektro- of verbrandingsmotor kan in een aantal gevallen de last direct aandrijven: er is dan sprake van een eenvoudige aandrijfketen.

Echter in veel gevallen bestaat de aandrijfketen uit meerdere onderdelen zoals bijvoorbeeld:

- elektro- of verbrandingsmotor, koppeling, tandwielkast, koppeling, last;
- elektro- of verbrandingsmotor, koppeling, hydro-pomp, hydromotor, koppeling tandwielkast, koppeling, last;
- elektro- of verbrandingsmotor, koppeling, omspannen overbrenging, koppeling tandwielkast, koppeling, last.

Uiteraard zijn er nog veel meer combinaties mogelijk. Het doel van een aandrijfketen is om het door de last gevraagde en door de energiebron geleverde vermogen in de juiste vorm (kracht, koppel, snelheid, toerental) en op een gecontroleerde wijze op elkaar af te stemmen en op de juiste plaats te krijgen.

Deze Technische leergang spitst zich toe op tandwielkasten, belangrijke schakels in veel aandrijfketen.

Bij tandwielkasten wordt vaak gedacht aan grote kasten en uiteraard komen die in de aandrijftechniek, en dus ook in deze Technische Leergang, veel en uitgebreid voor.

Door de ontwikkelingen in de mechatroniek en robotisering is er ook een behoefte aan kleine direct tegen de servomotor aangebouwde nauwkeurige tandwielkasten. De uitgaande as van de tandwielkast drijft dan bijvoorbeeld direct een robotarm aan.

In deze Technische leergang worden vanuit de aandrijftechniek de belangrijkste natuurkundige begrippen zoals vermogen, koppel en toerental behandeld evenals de basisprincipes van tandwieloverbrengingen. Vanuit deze basis worden de verschillende soorten tandwielkasten en specifieke eigenschappen en toepassingen uitgelegd. Aansluitend komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- selectie van tandwielkasten en berekeningsvoorbeelden;
- montage;
- onderhoud;
- smering;
- commissioning.

De bij deze Technische Leergang behorende DVD bevat ondersteunend les- en studiemateriaal:

- per hoofdstuk een presentatie met de afbeeldingen uit het boek, extra teken- en fotomateriaal en video's;
- video's en animaties zijn ook direct via de menu's te benaderen.